

Paraguayaanse harpmeester

Anyelo Piñanez

Anyelo Piñanez werd in 1937 geboren in het Paraguayaanse plaatsje Karaguatay. Zijn grootouders waren Guarani-indianen. Aanvankelijk werkte Anyelo na zijn studies als landbouwingenieur voor het Ministerie van Landbouw. Maar zijn liefde voor muziek noopte hem ertoe zijn werk te laten voor wat het was en hij begon zijn professionele muziekcarrière in de hoofdstad Asuncion. Nadien breidde hij zijn werkterrein uit naar São Paulo, Buenos Aires en Montevideo. In Latijns-Amerika is de harp vooral populair in Paraguay, Venezuela, Mexico en Peru. Met dit verschil dat in Paraguay de harp alomtegenwoordig is, terwijl in de laatste drie landen de harpmuziek enkel aanslaat in bepaalde regio's.

Paraguay kan dan ook gerust de bakermat van de Latijnsamerikaanse harp genoemd worden. De harp werd er ingevoerd door de Jezuïeten op het einde van de 18de eeuw. De Jezuïeten hadden veel respect en bewondering voor de cultuur van de Guarani-indianen. De Guarani's, 2/3-de van de Paraguayaanse bevolking, handhaafden dan ook zonder veel problemen zowel hun eigen taal als hun muzikale expressievormen. Paraguay is het enige Latijnsamerikaanse land waar een indianentaal een officiële taal is naast het Spaans. De vermenging van beide talen heet het yopara. Piñanez vertegenwoordigt het muzikale genie van de Guarani dat tot uitdrukking komt bij het bespelen van de Indiaanse Harp. Hij belandde in Parijs op uitnodiging van de groep 'Trio Los Parejaras' (boodschappers in het Guarani). Met hen speelde hij vijf jaar samen. Daar-

Anyelo Piñanez.

na maakte hij solo of in trio heel wat muzikale omzwervingen in Europa en tot in Israël, Jordanië en Egypte toe.

De Paraguayaanse harpen bestaan in verschillende maten en afmetingen maar ze hebben steeds het klankgat aan de onderkant van de klankkast. Het hout voor de klankkast is cederhout en bovenaan wordt dennehout gebruikt. Binnenin wordt de klankkast versterkt door houten ringen. Meestal hebben de harpen 36 nylonsnaren. Daarmee beschikt men over vijf oktaven. De Indiaanse harp is een rustiek en eenvoudig instrument in vergelijking met de klassieke, chromatische harp. Ze weegt dan ook maximaal 10 kilo en heeft geen pedalen voor de halftonen. Dat betekent dat eenmaal de toonladder gekozen, die dezelfde blijft. Toch zijn er Para-

guayaanse virtuozen bedreven in het spelen van halve tonen. Ze drukken daarbij de snaren aan over een aan de voet van de snaar geplaatste insteekpen (taquito). Op deze wijze kan een eenvoudige harp toch chromatisch bespeeld worden en kan men het klassieke repertoire vertolken.

Piñanez zal op 24 juli op een overzichtelijke wijze de verschillende muzikale Paraguayaanse genres spelen: polca, kyrey, guarania en galopa. De polca en guarania zijn het meest verspreid. Polca, galopa en kyrey kan men omschrijven als dansmuziek. Guarania is eerder luistermuziek en wordt ook wel aangewend als begeleiding bij teaterstukken.

Peter Desme